

การประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีก
โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา

NEEDS ASSESSMENT OF RETAIL BUSINESS CURRICULUM MANAGEMENT OF MATTHAYOM
WAT DAOKHANONG SCHOOL BASED ON THE DUAL EDUCATION SYSTEM

นางสาววรรณ กอจิริฐิติกาล*

Woraphan Koljiratthitikan

ผศ. ดร. สุกัญญา แชมช้อย**

Asst. Prof. Sukanya Chamchoy, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา 2) ประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา ประชากร คือ โรงเรียนมัธยมวัดดาวคอง ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีก วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, $SD = 1.03$) และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, $SD = 0.62$) 2) ความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การวางแผนหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.32$) รองลงมา คือ การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.30$) และด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การนำหลักสูตรไปใช้ ($PNI_{modified} = 0.23$) และการวัดและประเมินหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.23$) ตามลำดับ

*นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเปนผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: woraphan.kol@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเปนผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: Sukanya.Chae@chula.ac.th

ISSN1905-449

Abstract

The descriptive research aims: 1) to study the current and desired state of the retail business curriculum management of Matthayom Wat Daokhanong school based on the dual education system; 2) to analyze a priority needs assessment of retail business curriculum management of Matthayom Wat Daokhanong school based on the dual education system. The population was the school. The respondents were the school's board and teachers. The data were collected using questionnaires on the current and desired state of the retail business curriculum management of Matthayom Wat Daokhanong school based on the dual education system. Quantitative data were analyzed using frequency, percentage mean and standard deviation and it was calculated by using PNI_{modified} (Priority Needs Index Modified) in order to rank the needs identifications.

The results showed: 1) the current state of retail business curriculum management of Matthayom Wat Daokhanong school based on the dual education system is at a high level and the desired retail business curriculum management of Matthayom Wat Daokhanong school based on the dual education system state was at the highest level; 2) the order of first priority needs was Curriculum Planning, Curriculum Supervisor, Curriculum Implementation and Curriculum Evaluation.

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น / การบริหารหลักสูตร / ระบบทวิศึกษา

KEYWORDS: NEEDS ASSESSMENT / CURRICULUM MANAGEMENT / DUAL EDUCATION SYSTEM

บทนำ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 20 กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการหรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) ประกอบกับพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาทางวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงในเรื่องการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร การวัดและประเมินผลระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) หน่วยงานของรัฐในระยะนี้มุ่งเน้นในการผลิตและพัฒนากำลังคน จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นในการผลิตและพัฒนากำลังคนโดยยึดหลักการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาเป็นสำคัญทั้งนี้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579) กำหนดยุทธศาสตร์ผลิตและพัฒนา กำลังคน การวิจัย นวัตกรรมรองรับความต้องการของตลาดงานและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมถึงยุทธศาสตร์พัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกภาคส่วนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันและร่วมมือกับนานาชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านธุรกิจ อุตสาหกรรมค้าปลีก มีการขยายตัวและเกิดการแข่งขันกันอย่างมากระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้นการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา (Dual Education System) จึงเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและมีแนวโน้มที่จะได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา เป็นรูปแบบของการศึกษาที่เกิดจากความร่วมมือระหว่าง 2 องค์กรขนาดใหญ่ คือ สถานศึกษา ซึ่งจะเป็นผู้ถ่ายทอดหลักความรู้ทางทฤษฎีและทางปฏิบัติพื้นฐาน ส่วนอีกองค์กรหนึ่งคือสถานประกอบการซึ่งจะทำหน้าที่ในการให้ความรู้และทักษะทางด้านการปฏิบัติ (อิสริยา ออสุวรรณ, 2559) ทั้งสององค์กรนี้จะทำหน้าที่ที่ตนถนัดในลักษณะที่สัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยมีการ จัดแผนการเรียน แผนการฝึกปฏิบัติงาน การวัดผลและการประเมินผล เพื่อมุ่งเน้นผลิผู้สำเร็จการศึกษาในระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยีสายปฏิบัติการให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจทักษะ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสม ปฏิบัติงานได้จริง ปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิคในการทำงาน สร้างและพัฒนางาน วางแผน จัดการพัฒนาดตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ มีสมรรถนะนำไปปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพอิสระได้ตามมาตรฐาน การศึกษาวิชาชีพและมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น (ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการ อาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

โรงเรียนมัธยมวัดดาวคอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 515 คน (กลุ่มงานสารสนเทศ โรงเรียนมัธยมวัดดาวคอง, 2560) ได้ทำบันทึกข้อตกลงกับบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) เป็นหนึ่งใน โรงเรียนที่จัดการศึกษาระบบทวิศึกษา หลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีก ร่วมกับวิทยาลัยเทคโนโลยี ปัญญาวัฒน์ สถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี สาขพล่งประชารัฐ (Excellent Model School) ในระดับหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ให้แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 ถึง ปัจจุบัน รวมระยะเวลา 5 ปี ในแต่ละภาคเรียนนักเรียนจะเรียนภาคทฤษฎี ได้แก่ วิชาพื้นฐานและวิชาชีพที่ โรงเรียนเป็นระยะเวลา 3 เดือน และฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่สถานประกอบการ ได้แก่ ร้านเซเว่นอีเลฟเว่น เป็นระยะเวลา 3 เดือน รวมทั้งสิ้น 6 ภาคเรียน หรือ 3 ปีการศึกษา นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาตามเงื่อนไขโดย เรียนครบจำนวนหน่วยกิตและผ่านเกณฑ์ระดับ 2 ขึ้นไปทุกหลายวิชาและฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถาน ประกอบการครบจำนวนชั่วโมงตามหลักสูตร จะได้รับ 2 วุฒิการศึกษา คือ วุฒิการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองได้ประสานความร่วมมือกับสถาน ประกอบการ แต่ยังมีปัญหาอีกหลายประการที่ยังไม่สามารถบริหารจัดการให้สำเร็จลุล่วงตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร และยังมีอุปสรรคอีกหลายประการที่ทำให้ผลการดำเนินงานยังไม่ได้ประสิทธิภาพดังที่วางแผนไว้ เช่น ด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดทำตารางเรียนของโรงเรียนมีปัญหาในเรื่องเวลาไม่ตรงกันส่งผลกระทบต่อ การเรียนของนักเรียน ซึ่งครูจะต้องออกจากห้องเรียนก่อนเวลาเพื่อไปสอนนักเรียนกลุ่มอื่น กล่าวคือ คาบเรียน ของนักเรียนหลักสูตรปกติคาบละ 50 นาที แต่คาบเรียนของนักเรียนสาขาธุรกิจค้าปลีก คาบละ 60 นาที

รวมถึงครูและบุคลากรภายในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร การนิเทศกำกับติดตามนักเรียนในการฝึกปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนมีอัตราการลาออกก่อนสำเร็จการศึกษาค่อนข้างสูง ปีการศึกษา 2556 มีนักเรียนลาออกจำนวน 5 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 25 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ปีการศึกษา 2557 มีนักเรียนลาออกจำนวน 3 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 41 คน คิดเป็นร้อยละ 7.32 ปีการศึกษา 2558 มีนักเรียนลาออกจำนวน 3 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 57 คน คิดเป็นร้อยละ 5.26 ปีการศึกษา 2559 มีนักเรียนลาออกจำนวน 4 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 54 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 และในปีการศึกษา 2560 มีนักเรียนลาออก 3 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 47 คน คิดเป็นร้อยละ 6.38

จากที่กล่าวมา พบว่า การบริหารหลักสูตร การพัฒนาการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในด้านการวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร และการวัดและประเมินหลักสูตร (รัตนา ดวงแก้ว, 2555) รวมไปถึงด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการในรูปแบบของคณะกรรมการการติดตามและการประเมินผล นอกจากนี้การที่โรงเรียนจะผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพให้ได้ผลสำเร็จตามที่ต้องการย่อมขึ้นอยู่กับบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา ในการพัฒนาการบริหารและเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความเป่าประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพสู่ภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษาเป็นอย่างไร
2. ความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษาเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา

เอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

การประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรของรัตนา ดวงแก้ว (2555) และชวลิต ชูกำแพง (2557) ประกอบด้วย 1) วางแผนหลักสูตร 2) การนำหลักสูตรไปใช้ 3) การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร และ 4) การวัดและประเมินหลักสูตร และศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาของศูนย์อาชีวศึกษา ทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2557) และอิสริยา ออสุวรรณ (2559) ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการบริหารในการวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร และการวัดและประเมินหลักสูตร เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรตามที่ได้กำหนดไว้

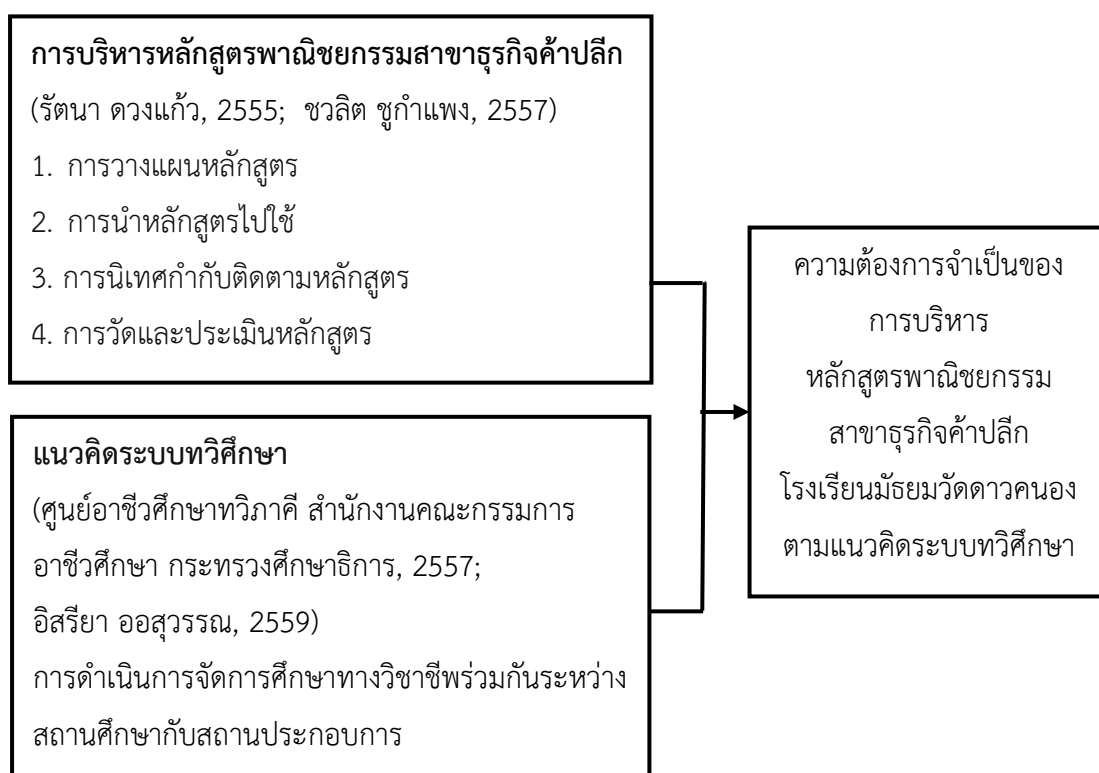
1.1 การวางแผนหลักสูตร หมายถึง กระบวนการวางแผนการจัดการศึกษาด้วยการดำเนินการสำรวจความพร้อม การทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ และการวางแผนร่วมกันกับสถานประกอบการ

1.2 การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ตั้งแต่การประชาสัมพันธ์และแนะแนวผู้เรียน การคัดเลือกผู้เข้าเรียน ทำสัญญาการฝึกปฏิบัติงาน การปฐมนิเทศผู้เรียน การประชุมผู้ปกครอง การจัดครูเข้าสอน การจัดตารางสอน การจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติงาน

1.3 การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร หมายถึง กระบวนการกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้วยการนิเทศการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานในหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีก

1.4 การวัดและประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการวัดความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ โดยการวัดผลและประเมินผลรายวิชา และประเมินผลการฝึกปฏิบัติงาน

2. การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ โดยเรียนภาคทฤษฎีที่สถานศึกษา และฝึกปฏิบัติงานที่สถานประกอบการ ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังแผนภาพ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมวัดดาวคนอง ผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้บริหาร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครู ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 4 คน 2) กลุ่มครู จำนวน 25 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้ใช้แบบสอบถาม เรื่อง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา เป็นแบบตอบสนองคู่ (Dual – response format) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 48 ข้อ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ งานวิจัย เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมและการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา

2. นำข้อมูลที่ศึกษามากำหนดประเด็นในการสร้างแบบสอบถามจากกรอบแนวคิดในการวิจัย

3. จัดทำแบบสอบถาม เรื่องสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา

4. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ด้วยการตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาและความเป็นปรนัย (objectivity) โดยอาจารย์ที่ปรึกษา

5. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร IOC (Item Objective Congruence) จากการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.5 - 1.0 จำนวน 47 ข้อ มีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา 0.3 จำนวน 1 ข้อ และได้นำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มมาอีก 1 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งสิ้น 48 ข้อ

6. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาคำเห็นชอบในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์พร้อมนำไปใช้เก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการส่งและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 30 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนครบถ้วนสมบูรณ์ทั้ง 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้สถิติบรรยาย ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ส่วนข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) นอกจากนี้วิเคราะห์การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจสาขาปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคอง โดยใช้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง $PNI_{modified} = (I-D)/D$ (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาค้นครั้งนี้เป็น 2 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา

ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารและครู ทั้งหมด 30 ฉบับ สามารถจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลสถานภาพ		ความถี่	ร้อยละ
1.เพศ	ชาย	10	33.33
	หญิง	20	66.67
	รวม	30	100.00
2.อายุ	น้อยกว่า 26 ปี	5	16.67
	26 – 30 ปี	7	23.33
	31 – 35 ปี	1	3.33
	36 – 40 ปี	5	16.67
	41 – 45 ปี	1	3.33

	46 – 50 ปี	1	3.33
	มากกว่า 50 ปี	10	33.33
	รวม	30	100.00
3.ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	21	70.00
	ปริญญาโท	9	30.00
	รวม	30	100.00
4.ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียน	1	3.33
	ครู ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการโรงเรียน	4	13.33
	ครู	25	83.33
	รวม	30	100.00
4.ประสบการณ์ทำงาน	น้อยกว่า 6 ปี	15	50.00
	6 – 10 ปี	3	10.00
	11 – 15 ปี	1	3.33
	16 – 20 ปี	0	0.00
	21 – 25 ปี	1	3.33
	26 – 30 ปี	3	10.00
	มากกว่า 30 ปี	7	23.33
	รวม	30	100.00

จากตาราง 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย โดยมีเพศหญิง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และเพศชาย 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

ด้านอายุ พบว่า ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปี มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมา อายุ 26 - 30 ปี มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 รองลงมาอายุน้อยกว่า 26 ปี และอายุ 36 - 40 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ตามลำดับ และน้อยที่สุด คือ อายุ 31 - 35 ปี อายุ 41 - 45 ปี และอายุ 46 - 50 ปี มีจำนวนอย่างละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33 ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70 และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30

ด้านตำแหน่ง พบว่า ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33 ดำรงตำแหน่งครู ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 และตำแหน่งครู จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33

ด้านประสบการณ์การทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 6 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 30 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ

23.33 รองลงมา มีประสบการณ์การทำงาน 6 – 10 ปี และ 26 – 30 ปี จำนวนอย่างละ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตามลำดับ และน้อยที่สุด คือ มีประสบการณ์การทำงาน 11 – 15 ปี และ 21 – 25 ปี จำนวนอย่างละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33 ตามลำดับ ดังตาราง 1

ตาราง 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีก โรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา

การบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจ ค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคนอง ตามแนวคิดระบบทวิศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. การวางแผนหลักสูตร	3.51	1.01	มาก	4.63	0.67	มากที่สุด
2. การนำหลักสูตรไปใช้	3.81	1.03	มาก	4.67	0.62	มากที่สุด
3. การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร	3.62	1.08	มาก	4.71	0.53	มากที่สุด
4. การวัดและประเมินหลักสูตร	3.82	0.93	มาก	4.71	0.56	มากที่สุด
รวม	3.69	1.03	มาก	4.68	0.62	มากที่สุด

จากตาราง 2 สภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.69, SD = 1.03) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การวัดและการประเมินหลักสูตร ($\bar{X}$ = 3.82, SD = 0.93) การนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X}$ = 3.81, SD = 1.03) การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร ($\bar{X}$ = 3.62, SD = 1.08) และการวางแผนหลักสูตร ($\bar{X}$ = 3.51, SD = 1.01) ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68, SD = 0.62) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.71, SD = 0.53) และการวัดและการประเมินหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.71, SD = 0.56) การนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X}$ = 4.67, SD = 0.62) และการวางแผนหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.63, SD = 0.67) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา

ความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 3 ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจ
ค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา

การบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจ ค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคอง ตามแนวคิดระบบทวิศึกษา	$PNI_{modified}$	ลำดับความสำคัญ ความต้องการจำเป็น
1. การวางแผนหลักสูตร	0.32	1
2. การนำหลักสูตรไปใช้	0.23	3
3. การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร	0.30	2
4. การวัดและประเมินหลักสูตร	0.23	3

จากตาราง 3 พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุดของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจ
ค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา ได้แก่ การวางแผนหลักสูตร ($PNI_{modified} =$
0.32) รองลงมา คือ การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.30$) ส่วนความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด
คือ การนำหลักสูตรไปใช้ ($PNI_{modified} = 0.23$) และการวัดและประเมินหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.23$)
ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจ
ค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา อภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีก
โรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าสภาพที่พึง
ประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบ
ทวิศึกษาที่อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ประกอบด้วย 1) การวางแผนหลักสูตร 2) การนำหลักสูตรไปใช้
3) การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร และ 4) การวัดและประเมินหลักสูตร

เมื่อพิจารณารายด้านของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรม
สาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การวัดและ
ประเมินหลักสูตร แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูโรงเรียนเห็นความสำคัญของการดำเนินการวัดและประเมิน
หลักสูตรในระดับมากที่สุด กล่าวคือ ผู้บริหารกำหนดนโยบายและแนวทางการวัดและประเมินผลนักเรียนตาม
สภาพจริงเป็นรายบุคคล ครูมีหน้าที่วัดและประเมินผลตรงตามตัวชี้วัดของรายวิชาในหลักสูตร รวมถึงมีการวัด
และประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานสอดคล้องกับแผนการฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนตาม
มาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2557) กล่าวถึง การวัดผลตามสภาพจริง ว่า การวัดและประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญในระบบการจัดการเรียนการสอนเพราะเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงข้อบกพร่องจุดเด่นจุดด้อยของการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นอย่างไร จึงเป็นกิจกรรมที่จำเป็น ผลการวัดจะถูกใช้มาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำบางอย่าง ซึ่งส่งผลต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและในอนาคตถึงแม้การตัดสินใจในบางครั้งของครูผู้สอนอาจมีความผิดพลาดอาจจะไม่ส่งผลในทันทีทันใดก็ตาม ครูผู้สอนก็ควรจะมีการวัดและประเมินอย่างเป็นระบบแบบแผน ใช้เทคนิควิธีการที่ถูกต้องตามหลักวิชา มีวิธีการที่จะรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่มีความหลากหลายเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ การวางแผนหลักสูตร กล่าวคือ สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องมีการวางแผนร่วมกันในการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา ตั้งแต่ดำเนินการสำรวจความพร้อมด้านกำลังคนของทั้ง 2 ฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ครูนิเทศและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารของสถานประกอบการ ครูฝึก และผู้ควบคุมการฝึก รวมถึงสำรวจความพร้อมด้านงบประมาณ ห้องเรียน สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน รวมถึงมีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโดยผู้บริหารทั้ง 2 ฝ่ายลงนาม นอกจากนี้ต้องดำเนินการทำความเข้าใจโครงสร้างหลักสูตร หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร การนิเทศ การวัดและประเมินผล และจัดทำแผนการเรียน แผนการนิเทศ แผนการฝึกปฏิบัติงาน ร่วมกันตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีก ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของผู้บริหารในการวางแผนหลักสูตร (รัตน ดวงแก้ว, 2555) กล่าวคือ ผู้บริหารต้องศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรก่อนเริ่มดำเนินการเพื่อช่วยให้ครู บุคลากร เขตพื้นที่ เกิดความมั่นใจในความพร้อมของการดำเนิน จากนั้นประเมินและระบุปัญหาความต้องการจำเป็น พร้อมทั้งกำหนดขอบเขตลักษณะที่เชื่อมโยงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทบทวนจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งจะทำให้ปัญหาและความต้องการจำเป็นปรากฏชัดเจนขึ้น ประกาศข้อเสนอแผนหลักสูตรที่จะนำไปสู่การปฏิบัติและการประเมิน โดยพิจารณาปัญหาและความต้องการจำเป็นสำคัญและวิธีการที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาด้วยการพิจารณาจุดมุ่งหมายทั่วไปและเป้าหมายที่เหมาะสมกับโรงเรียน ทั้งนี้ผู้บริหารต้องดำเนินการเตรียมออกแบบด้วยการเลือกตัวแบบซึ่งมีหลายวิธี ต้องมีการทบทวนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการสอน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะไว้ด้วย และจัดระบบการทำงานในการสร้างหลักสูตรและนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม จะเห็นว่า การวางแผนหลักสูตรเป็นกระบวนการสำคัญและมีความจำเป็นที่ผู้บริหารต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุดของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา คือ การวางแผนหลักสูตร ดังนั้น

สถานศึกษาและสถานประกอบการควรให้ความสำคัญกับการวางแผนหลักสูตร โดยจัดประชุมสัมมนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรของสถานศึกษาและสถานประกอบการ เชิญผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้ความรู้ความเข้าใจ โครงสร้างหลักสูตร หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร การนิเทศ การวัดและประเมินผล และให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทั้ง 2 ฝ่ายร่วมกันจัดทำแผนการเรียน แผนการฝึกปฏิบัติงาน แผนการนิเทศ เพื่อให้การดำเนินการ บริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโดยเฉพาะ เพื่อเป็นคณะบุคคลหลักในการวางแผนหลักสูตร การดำเนินงานการนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศกำกับติดตาม หลักสูตร การวัดและประเมินหลักสูตร เพื่อให้การบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการวางแผนหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา เนื่องจากด้านการวางแผนหลักสูตร มีความต้องการจำเป็นสูงสุด เพื่อพัฒนาการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกระบบทวิศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

2.2 ควรศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกของโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศในจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา เนื่องจากสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เพื่อเป็นต้นแบบของการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกตามแนวคิดระบบทวิศึกษาให้แก่โรงเรียน

รายการอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579*. กรุงเทพฯ:

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551*. สืบค้นจาก

http://www.moe.go.th/moe/nipa/ed_law/p.r.g.edu33.pdf

ชลิต ชูกำแพง. (2557). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รัตนา ดวงแก้ว. (2555). *การบริหารและการพัฒนาหลักสูตร*. ใน *เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดและบริหารองค์การทางการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

โรงเรียนมัธยมวัดดาวคอง. (2560). *สารสนเทศ ปีการศึกษา 2560*. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานสารสนเทศโรงเรียนมัธยมวัดดาวคอง.

ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2557).

แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่องมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักส์.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกรฟิสิก.
สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
อิสริยา ออสุวรรณ. (2559). แนวทางการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนระบบทวิภาคี ในเขต
กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
กรุงเทพมหานคร.